

ROCKEFELLER SE HLINI PREMOMARJEM

Mladi Rockefeller je izjavil, da je delavska politika delodajalcev v Somerset okraju tako nespametna kot krivična. — Delavci naj bi imeli glas pri določanju pogojev. — Včeraj se je vrnila iz New Yorka v Somerset okraj delegaciji premogarjev.

New York, 26. oktobra. — Pritožbe stavkajočih premogarjev v Somerset okraju v Pennsylvaniji, ki so pred kratkim poslali svoje pikete pred urade Berwind-White Coal Company na Broadwayu, so povsem utemeljene, soglasno je John D. Rockefellerjem mlajšim. To je objavil včeraj Rev. Johnson, Federal Council of Churches of Christ, ki je pisal Rockefellerju ter ga vprašal za njegovo mnenje glede položaja s stališča delničarja.

Odgovor, ki je prišel brzojavno iz Battle Creek, Mich., je pojasnil, da je Rockefeller le manjši delničar v Consolidation Coal Company, proti kateri kompaniji imajo premogarji tudi svoje pritožbe, in da ne more vsled tega ničesar storiti. Priporočil pa je, da naj delodajalec v Somerset okraju radikalno izpremeni svojo delavsko politiko.

V tem posebnem slučaju Somerset okraja, Pa., se nisem obojeval sprejeti svoje osebne odgovornosti ali zaznamovati svoje osebno stališče. — Je pisal mlajši Rockefeller. — To sem storil direktno potom kompetentnih zastopnikov. Prepričan sem, da so temeljne pritožbe premogarjev v tem okraju dobro utemeljene ter pozval z vso odkritostjo in silo, ki mi je na razpolago, naj se radikalno izpremeni delavska politika delodajalcev, ki se mi zdi tako nespametna kot krivična.

Moje mnenje je, da so delodajalec v premogovnikih Somerset okraja dosedaj zametali svojim uslužbenecem vsak glas in so vdeležbo pri določanju delavnih pogojev in da niso hoteli uveljaviti nobenega primernegega stroja za razkritje in uravnavo pritožb. — Minuli so časi, ko bi mogel pravico vzdržati tako stališče kak delodajalec ali skupina delodajalcev v deželi kot je naša. Že dolgo sem zagovarjal ter nikdar bolj resno kot sedaj delavsko politiko, ki daje uslužbenecem v vsaki industrijski skupini osnovno pravico, namreč pravico zastopstva pri določanju stvari, ki se tičejo lastnih interesov delavcev.

Do je prepričanje, ki sem ga že dolgo časa gojil. To je princip, katerega sem v lastnosti individualnega delničarja odločno zagovarjal kot največ obetavočo odredbo, da se napravi konec industrijskim nesporazumom in konfliktom.

Delegacija premogarjev iz Somerset okraja je včeraj odpotovala iz tega mesta. John Marks, podpredsednik distrikta št. 2 U. M. W., je pri objavi njih povratka v Somerset okraj rekel, da bodo piketi pripravljene vrtniti se v New York, kakorhitro bo postalo to potrebno na temelju novih razvojev.

CENA ČEVLJEV BO POSKOČILA SPOMLADI

Chicago, Ill., 25. oktobra. — Cene čevljev se višajo, — soglasno je Western Association of Shoe Manufacturers, ki zboruje tukaj. Cena bo poskočila za približno 75 odstotkov pri paru na drobno ter jo bo v prvi obliki občutili spomladi. Objavilo se bo tudi radikalno izpremembo v obliki moških čevljev. Moški čevlji bodo namreč postali zelo široki preko stopala.

MLADA ŽENSKA PRED SODNIJO RADI UMORA.

Cleveland, O., 25. oktobra. — Mrs. Mabel Champion, stara dva in dvajset let ter čedna, je stala danes pred sodnikom Maurice Bernonom, obdolžena umora nekoga Tomaža McConnella v neki restavraciji. Umor je izvršila dne 28. julija tekočega leta.

ANGLEŽI OSTREJŠI NAPRAM NEMČIJI

Veter iz Londona je že pričel pihati drugače, kakorhitro je odstopil Lloyd George. — Reparacijska komisija v Berlin.

Pariz, Francija, 25. oktobra. — Cela reparacijska komisija, vključno Rolanda Boydena, neoficijelnega ameriškega opazovalca ter polkovnika James Logana, ki zastopa na neoficijeln način Zdr. države pri garancijskem odseku, bo odpotovala v nedeljo zvečer od tukaj v Berlin, da se posvetuje tam z državnim kancelarjem Wirthom ter drugimi državnimi ministri glede nemške krize in pretečega popolnega poloma marke.

V neki objavi, katero je izdala včeraj zvečer komisija, se javlja, da je komisija sklenila odpotovati v Berlin in obenem se navaja kot namen potovanja "posvetovanje z nemško vlado glede odredb, katere bi smatrala komisija kot potrebne za balansiranje nemškega državnega proračuna ter stabiliziranja marke".

Ta sklep je bil storjen soglasno v včerajšnji popoldanski seji komisije, ker so bila zadnja poročila iz Nemčije glede prevladajočega finančnega položaja skrajno resnega značaja.

Vsi člani komisije, vključno ameriškega opazovalca, so mnenja, da bodo stali zavzniki kmalu pred popolnim polomom Nemčije, če ne bodo takoj uveljavili drastičnih odredb proti nadaljnjemu zmanjšanju vrednosti marke. Komisija je po telefonu obvestila Berlin, da namerava priti v nemško glavno mesto, da preišče zadnji padec marke.

Komisija bo najbrž ostala v Berlinu en teden ali pa deset dni. Člani komisije so izjavili včeraj popoldne, da bo najbrž uravnano na temelju berlinskega potovanja tako vprašanje reparacijskih odplačil v gotovini tekom naslednjih dveh let kot vprašanje odplačevanja v blagu.

Francoski in tudi angleški reparacijski načrt bosta ostala do konca berlinske preiskave na strani, čeprav se izjavlja, da je namen potovanja naložiti Nemčiji nadaljne finančne omejitve. Nekateri domnevaajo tudi, da bo imel obisk v Berlinu velik upliv na predlagano finančno konferenco v Bruselju glede reparacijskega vprašanja ter medzavznih dolgov in mogoče je celo, da se bo na temelju tega potovanja definitivno odločilo, če naj se vrši ta konferenca ali pa sploh ne.

Danes se je izvedelo, da je rekel angleški zastopnik, Sir Bradbury predsedniku reparacijske komisije, Barthouju, da je po njegovem mnenju komisija upravičena predlagati drastične reforme v nemškem finančnem sistemu ter proglasiti, da noče Nemčija plačati vojne odškodnine, če bi nemška vlada ne hotela sprejeti teh priporočil. Bradbury je vsled tega izpremenil svoje stališče.

HARDING ZA VEČJO ARMADO

Washington, D. C., 25. okt. — Administracija predsednika Hardinga se bo zavzela za vojnega tajnika Denbyja ter vojni departament v stališču, katero je zavzel slednji glede obsega ameriške armade. To pomenja, da se bodo hišni republikanski voditelji najbrž spoprijeli z administracijo, kati oni hočejo na vsak način skriti obseg armade. Vojni departament se zavzema za armado 125 tisoč mož ter 12,000 častnikov.

PRISLA JE V AMERIKO, DA POMAGA IRCEM.

V Ameriko je dospela Irka Mrs. Hanna Sheehy Skeffington, vdova irskega voditelja, katerega je ustrelil neki angleški častnik. Po Združenih državah bo pobirala prostovoljne prispevke za 20,000 žensk, katerih možje so jetniki proste irske države.

INOZEMSKÉ LADJE IN PROHIBICIJA

Odredba zakladniškega tajnika Mellona je razveljavila ukaz Daughertyja, dokler ne bo sodišče izdalo svoje odločitve.

Inozemske ladje lahko privedejo pod pečatom toliko pijače kot jo le hočejo za prodajo izven meje treh milj od ameriškega obrežja brez vmešavanja te vlade do ko nečne odločitve najvišjega sodišča Združenih držav glede pravomočnosti ukaza general pravdnika Daughertyja, tikačjega se opojnih pijač na ameriških in inozemskih ladjah.

Vsled odredbe zakladniškega tajnika Mellona, ki je bila izdana danes, je uveljavljen glede inozemskih ladij status kot je obstajal predno je dne 6. oktobra izdal generalni pravdnik svoje mnenje v tem oziru. Sodnik najvišjega sodišča Brandeis ni hotel včeraj dovoliti takozvanega Writ of Habeas corpus glede Daughertyjevega ukaza z izjavo, da je to nepotrebno na temelju odredbe zakladniškega tajnika Mellona.

Pravni zastopniki inozemskih parobrodniških družb bodo nastopili pred najvišjim sodiščem, ko se bo zopet sestalo dne 13. novembra ter vložili prošnjo za priziv proti odločtvi okrajnega sodnika Združenih držav Handa v New Yorku. Najvišje sodišče bo najbrž dovolilo ta priziv, ki bo nato definitivno rešen v teku šestdesetih dni.

Med tem časom pa skuša spraviti državni departament Daughertyja v soglasje s postavami evropskih držav, da se izogne vsem mednarodnim komplikacijam, ko se bo skušalo s silo izvesti ukrep pri inozemskem parobrodstvu.

Odredba zakladniškega tajnika Mellona je bila izdana potem ko je bila predložena generalnemu pravdniku v odobrenje. Poprej pa se je generalni pravdnik posvetoval s predsed. Hardingom v Beli hiši. Navodila zakladniškega tajnika so bila nato poslana pomožnemu tajniku Cliffordu, načelniku carinskega oddelka ter Blairju, komisarju za notranjo carino, pod katerim posluje prohibicijski urad.

FRANCOSKI VOJAKI OBSOJAJO POGODBO

Par značilnih odgovorov, ki so jih dali navadni francoski vojaki na stavljenja vprašanja. — Pogodba je delo civilistov.

Pariz, Francija, 26. oktobra. Maurice d'Hartoy, dobro znan francoski pisatelj, ki je dosti pisal o navadnem francoskem vojaku tekom vojne, je razposlal sto vojakom cirkular s prošnjo, naj mu sporoče svoje mnenje glede vrednosti mirovne pogodbe, kajti on je mnenja, da so oni, ki so omogočili mir, tudi upravičeni dati izraza svojemu mnenju glede versailleske mirovne pogodbe.

Ameriški narod bodo brez dvoma zanimali nekateri teh odgovorov in to prav posebno ob času, ko se pripravljata na prihod v Združene države prejšnji francoski ministrski predsednik Clemenceau v namenu, da brani v Ameriki mirovno pogodbo, za katero je bil on v največji meri odgovoren in radi katere so ga resno kritizirali vsi razredi francoskega prebivalstva.

Iz prve skupine pisem, katera je dobil pisatelj, je bil vsak podpisani odklikovan radi junaštva na bojnem polju, večina njih s križcem Častne legije.

Pogodba, — se glasi v enem teh odgovorov, — ki sili Francijo, da vzdrži tri leta po sklenitvi premirja pod orožjem 800,000 mož, je zločin nad francoskim narodom.

Neki drugi pravi v svojem odgovoru: — Sama sreča, da nismo videli take pogodbe vnaprej leta 1914. V nekem nadaljnem odgovoru se glasi: — Pogodba ni nič vredna, ker vsebuje kali novih vojn.

Pogodba ne pomenja nič drugega kot zmago Anglo-Saksov nad Nemci.

Ta pogodba je prazna, neprebavna jed.

Pogodba je delo civilistov, ki se niso spomnili na žrtve onih, ki so se borili, da enkrat za vselej ubijejo vojno.

FRANCOSKA ZAROTA GLEDE PORENSKE

"Frankfurter Zeitung" je priobčila senzacionalno tajno poročilo. — Socijalisti nočejo strmoglaviti Wirtha, a zahtevajo jasen vladni program. — V zasedenem ozemlju naj bodo samo taki uradniki, ki so bili rojeni na Porenskem.

Berlin, Nemčija, 26. oktobra. — Največjo senzacijo je vzbudila "Frankfurter Zeitung" s priobčenjem nekakega tajnega poročila francoskega finančnega komisarja Dariaca, v katerem predlaga slednji v interesu hitrejšega iztirjanja reparacij ne le nedoločno podaljšanje zasedenja nemškega ozemlja, temveč tudi podaljšane carinske meje proti iztoku, da se olajša tem potom kolektiranje na zapadni strani pobranih carinskih pristojbin, katere se uporablja za odplačevanje odškodnine.

Soglasno z istim načrtom naj se nadomesti vse pruske uradnike v zasedenem ozemlju s takimi, ki so bili rojeni v Porenski, s čemur bi Francozi lažje dosegli svoj cilj, da namreč kar najbolj mogoče odločijo Porensko od ostale Nemčije. Nadalje se stavlja predlog, naj se razširi polnomoči medzavznike porenske komisije.

Glasiilo socijalistov, Vorwaerts, je danes odločno zanikalo vest, da nameravajo socijalisti strmoglaviti držav. kancelarja Wirtha. Uveljavljenje pozitivnega programa je veliko važnejše in vsled tega si socijalisti tudi ne želejo ostrenja notranje krize.

Tudi danes je vrednost marke še nadalje padala in srednji kurz je znašal 4470 za dolar. Temu primerno pa se je dvignila vrednost industrijskih akeij, kar kaže, da imajo ljudje še vedno več zaupanja v nadaljni obstoj in razvoj nemške industrije kot pa v saniranje državnih finančnih razmer.

Berlin, Nemčija, 26. oktobra. — Velikanska draginja je dovela do strašne tragedije, ki se je završila v Opladen, v vladnem okraju Dueseldorfu. Štiri osebe so postale žrtve samomora, izvršenege iz obupa.

Neki že dalj časa nezaposleni Kemmler je sklenil po številnih brezuspešnih poskusih, da dobi kak službo vzet si življenje, katerega ni mogel več prenašati. Prišel je na strašno idejo, da se poslužuje v to svrhu granate, katero je dobil v roke na ta ali oni način. Odnese jo je na dvorišče hišice, v kateri je živel s svojo staro materjo, pritrtil užigalno vrvi, si prižgal cigareto in z njo vrvice.

V istem trenutku so stopili na dvorišče njegova mati, nevesta in neki prijatelj Kemmlerja. Videli so in takoj spoznali, kaj se godi. Prihitei so ter skušali izrgati tlečo vrvice ter odvesti Kemmlerja.

Bilo pa je prepozno. S strašnim pokom se je razpočila granata in vsi štirje so bili raztrgani na drobne koščke. Pritisek eksplozivnih snovi je vrgel posamezne telesne dele nesrečnežev visoko v zrak.

TURŠKE TOLPE NAPADAJO BEGUNCE.

Atene, Grška, 25. oktobra. — Napadi, katere so vprizorile tolpe turških nerednih čet, so danes še povečali grozote, katerim so že itak izpostavljeni grški in armenski begunci, ki polnijo tračijska pristanišča ter prisojijo grške in zavezniške oblasti, naj jih spravijo na varno.

Ti napadi so preprečili hitro izpraznenje bežečih kristijanov.

POSLEDICE PROHIBICIJE.

Washington, D. C., 26. oktobra. Tekom drugega leta prohibicije je bilo opaziti velikansko povečanje števila zločinov v primeri z rekordom prvega leta prohibicije, soglasno s formalnim ugotovilo, katero je izdal kapitan Stayton, ustanovitelj ter izvrševalni načelnik narodne zveze proti prohibicijskemu amandmentu.

Kapitan Stayton je navedel celo vrsto števil, zbranih iz rekordov šest in petdesetih mest po celi deželi. Ti rekordi predstavljajo skupno prebivalstvo dva in dvajsetih milijonov duš.

PROTEST NA NASLOV TOKIJA

Moskva, Rusija, 26. oktobra. — Jurij Čičerin, ljudski komisar za zunanje zadeve, je poslal v Tokio protest, ker nočejo Japonci izprazniti Vladivostoka. — Tako je bilo objavljeno danes avtoritativno.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, AVSTRIJI ITALIJI IN ZASE- DENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošljila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	\$ 1.50	1,000 kron	\$ 4.70
400 kron	\$ 1.95	5,000 kron	\$23.00
500 kron	\$ 2.45	10,000 kron	\$45.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošljila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opotiji in Zadru.

50 lir	\$ 2.60	500 lir	\$22.00
100 lir	\$ 4.70	1000 lir	\$43.00
300 lir	\$13.20		

Za pošiljave, ki presegaajo znesek dvašestdeset kron ali pa dvatisoč lir dovoljje po možnosti še poseben popust.

Vrednost kronam, dinarjem in litram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke. Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu. Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

VENIAN DAILY
Owned and Published by
Morgan Publishing Company
(A Corporation)
FRANK SAKSER, President **LOUIS BENEDEK, Treasurer**
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Za leto 1922 ..... \$7.50
Za pol leta \$3.75
Za tri leta \$11.25
Za pet let \$18.75
Za deset let \$36.25
Subscription Yearly \$6.50

Advertisements on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelje in praznikov.
Duplet brez podpisa in osebni ne bo prejel. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče nanaša, da hitreje najdemo našovalke.
GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2678

NA KAKŠEN NAČIN SO HUJSKALI

Objava pisem, katera je pisal zamrl Franklin K. Lane, tajnik za notranje zadeve pod predsednikom Wilsonom, tekom vojnih let svoji ženi, je obogatila literaturo glede virov, na temelju katerih je mogoče presoditi dogodke v Wilsonovi administraciji malo pred napovedjo vojne.

Iz odlomkov teh pisem lahko jasno sklepamo, kako so predsednika Wilsona nekateri njegovih svetovalcev naravnost silili in hujskali v pustolovstvo, ki je bilo za blagor sveta tako nevarno in usodepolno. Številni ljudje, ki obsojajo vojno politiko Wilsona, so pri tem kaj površni ter obenem skrajno nespretni, ker enostavno naprtujejo celo krivdo Wilsonu samemu. Ne da bi se dotaknili polne odgovornosti Wilsona glede ameriške sovdležbe v vojni, moramo vendar reči, da so razven njega nastopale še druge sile, ki so ga tirale v poljubno smer, ki se jim je zdelo najbolj primerna.

Pisma prejšnjega tajnika Lane-a so najboljši dokaz za to. Lane je bil rojen Kanadeec, Anglež in tega ne smemo prezreti, če čitamo v nekem zaupnem pismu na njegovo ženo naslednji stavek:

"Jaz sem poln upanja glede možnosti, da se spravi v tir armado in mornarico za to modro, veliko in zdravo nalogo." (Namreč sovdležbo v vojni).

Lane nam zaupa, da je predsednik Wilson rekel, da noče da bi zmagala ta ali ona stran. Wilson ni imel nikakih simpatij za idejo vojne pripravljenosti, za katero so se tako zelo ogrevali prijatelji Angležev. Ko so se zdeli kabinetni člani takega kova kot je bil Lane predsedniku preveč bojaželjni, jim je očital, da jih je prevzel vojni duh ali vojna mrzlica.

"Mi nismo mogli spraviti iz njegove glave ideje, da hočemo potegniti deželo v vojno."

Takoj nato pa pravi Lane nadalje:
"Morali smo točiti in potiskati, da ga (Wilsona) napotimo, da stori korak naprej."

Lane je bil tudi oni, ki je izjavil ob času, ko so se vršila mirovnaprizadevanja, predsedniku Wilsonu, da ne bo Amerika toliko časa pristala v ta prizadevanja, dokler se ne bodo Nemci umaknili za Ren. Na to pripombo je odgovoril predsednik Wilson:
"To ni mogoče."

Pisma Lane-a so obenem tudi priznanja krivde.

NAJNOVEJŠI TRIUMF PROHIBICIJE

Prekoatlantiške črte so izgubile večino točk svojega priziva, katerega so vložile pri sodniku okrajnega sodišča Združenih držav, Handu, proti prohibicijski odredbi, generalnega pravdnika Daugherty-ja. Vsakdo, ki je poznal položaj, je pričakoval, da bodo izgubile ta priziv. Odkar je najvišje sodišče Združenih držav odločilo, da je že enostavni prevoz opojnih pijač prepovedan preko ozemlja Združenih držav, nista mogla niti generalni pravdnik Daugherty, niti sodnik Hand priti do kakega drugačnega zaključka kot je prišlo zvezno vrhovno sodišče. Nobenaga dvoma namreč ne more biti, da je ocean v notranjosti treh milj od ameriškega brega ozemlje Združenih držav.

Sodnik Hand ni hotel odločiti glede prohibicijskega štatusa ladij ameriškega registra preko meje treh milj, a to ne predstavlja nikake praktične izjeme za dalekosežnost Daugherty-jevega odloka. Edina točka, katero so si pridobile inozemske ladje je ta, da smejo nositi na krovu ter točiti vino v ameriškem vodovju izključno le za posadko, če zahtevajo to postave dežele, iz katere prihaja dotična ladja. Ni pa jasno, kako je mogel sodnik Hand ugoditi parobrodni družbam v tej točki. Jasno je, da se to ne strinja z njegovo logiko.

Inozemske parobrodne družbe se bodo sedaj brez dvoma obrnile na najvišje sodišče Združenih držav, a treba je še čakati ter gledati, koliko upanja imajo na uspeh. Sedaj pa je vsaka inozemska ladja, ki prihaja v pristanišča Združenih držav ter ima na krovu pijače, namenjene za potnike, izpostavljen za zaplenjenju od strani zveznih oblasti.

V Washingtonu izjavljajo, da bodo postopali zelo previdno v tem oziru, vsaj toliko časa, dokler ne bo podalo najvišje sodišče svoje odločitve. To jim kaj radi vrjame.

Posledice poskusa, da se zapleni angleške, francoske in italijanske parnike, bodo najbrž take, da se bodo prestrašeni ustavili celo najbolj fanatični člani sedanje antisalonsko-ligine vlade Združenih držav.

Iz Slovenije.

Zdravljenje bolnikov ob državnih stroških.

Iz Beograda poročajo: Minister za narodno zdravje je odredil, da se smejo ob državnih stroških zdraviti bolniki samo v tretjem oskrbnem razredu. Kolikor je bilo s prejšnjimi odloki odobreno, da se smajo izvestne osebe ob državnih stroških zdraviti tudi v drugem oskrbnem razredu, prestane ta odločitev. Ta odlok je stopil v veljavo 15. septembra 1922.

Ureditev obmejnih razmer med Jugoslavijo in Avstrijo.

Jugoslovansko-avstrijska meja je sedaj končnoveljavno dolocena in je jugoslovansko-avstrijski odbor za regulacijo meje odredil predajo oziroma prevzema ozemelj, ki so po razmejitvi pripadla Jugoslaviji, oziroma Avstriji, v kolikor se to že ni zgodilo, torej v mejnih delih pri Radgoni, Košnjaku, Peči. Obmejni prebivalci, ki imajo bivališča na ozemlju, katero treba izročiti drugi državi, se lahko do najkasneje 31. decembra 1922 z vsem svojimi premetnimi imetjem, ne da bi trebalo plačati kake pristojbine, preselijo na ozemlje one države, pod katere upravo so bili pred predajo. V to svrhu so si morali do dne 30. sept. t. l. preskrbeti izvozno potrdilo občine in okrajne oblasti one države, pod katere upravo so bili do časa predaje.

Novice iz Gornje Radgone.

"Murska Straža" piše: Kljub temu, da je lansko vino bilo precej mločno in da spada naš okraj v splošnem med bogate vinogradne kraje, vendar ni bilježiti celo leto posebnih pijanških izgredov, pretopov, pobejev, umorov. Ta pojav je velik korak naprej, ker je v preprosto ljudstvo prodrla prepričanje, da je Bog dal vino, da se pije po volji in da ni neizogibno potrebno, da se vsako nedeljo vrše pretepi in poboji. Ne samo trditi preveč, ako povemo, da je to veselo dejstvo sad naših izobraževalnih organizacij, ki s tihih delom širijo prosveto ter umsko in srčno kulturo med preprostim narodom.

Vse drugače je z Rusi. Opetovano so bili ti ljudje predmet vsakojakih protožb, ki so imele svoj izvor v pijanosti, in kadarkoli se je zgodil kak škandal, hodili da so zlikovec dejanski napadli ženske, zlorabljali orožje in se nasilno vedli, ni bil drugi kakor Wrangiovec. Niso vsi Wrangioveci slabi ljudje; tudi pametni je med njimi precej, ali to so redke prikazni. V nedeljo 1. okt. zvečer je tak granicar odnesel kravano glavo. V opravičilo ima vse polno izgovorov in cela zadeva ima toliko kombinacij, dasi je v eno stvar sledeča: kakšen komandant, takšni so njegovi ljudje. Ponovno smo opozarjali gosp. Petroviča, naj posveča manj skrbi šikanam prebivalstva in mnogo več vneme pouku njegovih granicarjev, med katerimi — kar izrečno poudarjamo — je lepo število dobrih in poštenih vojakov. Kot komandant bi moral gledati na to, da se taki elementi odstranijo od državne meje na delo ali na službo v notranjost države, kjer ne morejo kratiti ugleda države. Vojak svoj prosti čas zabije v brezdelnost, ki ga navaja na lopovščino. Niti toliko se ni pobrigal, da bi tisti nestvor od stražarice odstranil in dosegel zidavo najprimitivnejše človeške barake. Ako velja rek, da je komandant zrealo svoje čete ali pa narobe, potem je to zrealo bogami žalostno. Čas, katerega trati za lažnjivimi in potvorjenimi ovadbami, naj bi rajše uporabil za pouk svoje čete. Dolžnost merodajne vojaške oblasti je, da bi v interesu ugleda države vsaj na meji napravila red. V naših krajih je letos obilo sadja. Kmetovalci pa nimajo nobene prilike sadja prodati, ker nikdo po njem ne vpraša, deloma zato, ker imamo zelo slabe in z velikimi sitnostmi združene prometne zveze, deloma pa zato, ker ni skoraj nobenega nakupovalca. Ljudstvo nima kam s sadjem. Iz vsega, tudi dobrega namiznega sadja narediti sadjevec je vendar škoda in se ne izplača, pa tudi posode primanjkuje. Uvidevši ta nedostatek v tej panogi našega kmetijstva, si je Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni prizadevala, dobiti primerne zveze in pripomoči našim kmetovalcem do prodaje odvisnega sadja po kolikor mogoče primernih cenah, kar se ji je tudi posrečilo.

Iz Turnišča v Prekmurju

je prejel uredništvo "Jutra" dopis, ki v kričeči sliki kaže trajeva pot naših učiteljev-pionirjev v tej nedavno madžarski provinci. Na sestrazredni soli v Turnišču z dvema parateltkama je nekaj učiteljev iz stare Slovenije, ki se s prebivalstvom prav dobro razumejo, kljub temu, da jih zmerja župnik in poslanec Klekl v svojih "Novinah" s "kranjskimi hudiči" in da šunje ljudi proti njim. Zato so si klerikalni madžaroni izmislili novo šikano: domači župnik, Madžar ali madžaron, ki je menda nekak namoček za krajni šolski svet, je izročil razpoložbo s šolskimi drvi — ne več sedanjemu nadučitelju, ampak prejšnjemu, sedaj upokojenemu Madžaru Nemetiju, ki je še danes naš hud naradni nasprotnik. In ta gospod naj dodeljuje sedaj drva našemu narodnemu učiteljsstvu, katerega bi najraje utopil v žični vode. Pri tem pa ima še drznost, da pusti prositi svojo hčerko, ki je enakega duha z njim, za našo državno službo. Poteguje se namreč za mesto postarice v Turnišču Upamo pa, da tudi madžarska drevesa ne zrastejo do neba. Svaka sila do vremena.

Velik požar v Strnišču.

Iz Strnišča pri Ptujtu poročajo: V petek 22. sept. ponoči okoli pol 1. ure je prebudil glas sirene tukajšnje prebivalce, naznanjajoč jim, da je v taborišču požar. Grela je glavna delavnica "Mizarske zadruge", ki je s stroji vred popolnoma uničena. Škoda je nad dva milijona kron, ki je z zavarovalnino le deloma krita. Nesreča bi bila še mnogo večja, ko bi se ne udeležilo gašenja tudi tukajšnje ljudstvo s tako požrtvovalnostjo. Posebno hvalo pa zaslužijo tu bivajoči Rusi. Le njih nadlovoške-mu naporu je pripisovati, da niso zgorle sosedne barake, in vrli kadeti so poravnali to noč škodo, ki so jo povzročili posameznikom v svoji mladostni nepremišljenosti.

Telca pijanih zidarjev

je v nedeljo 24. sept. ponoči ugrinjala po Rožni dolini neverjetne lopovščine. Najhujši med njimi so bili Franc Kamenšek, Feliks Martin in Stanislav Rakuša, ki so brez vsakega povoda napadali popolnoma mirne pasante in jih več ranili z noži. Malokdo jim je ušel. Tako je bil strojnik Franc Gale ranjen na levi rami, mizar Ivan Černe na obeh rokah, njegova žena pa pod laktom desne roke. Poštenemu ravnatelju Alojziju Gregorčiču so lopovi strgali suktnjo. Več ran je dobil tudi čuvaj železniškega prelaza, posestniku Josipu Petriču pa so nasilneži razbili okna. Ko sta se drubali približala vedarja Korene in Groščelj, sta Marin in Rakuša takoj pobegnili, Kamenšek pa se je zakadil v redarja Korene in ga ranil z nožem v trebuh. Nasilneža se je le z veliko težavo posrečilo končno ukrotiti. Tudi oha pobegla junaka in še več drugih zidarjev je bilo 25. septembra dopoldne aretiranih in oddanih v zapore. Več oseb, ki so bile ranjene od napadaleev, je moralo iskati pomoči v ljubljanski bolnišnici.

Če se vname star panj.

Kakor smo nedavno poročali, je na doslej nepojasnjen način izginil iz Maribora v širših krogih znani 84letni prodajalec klobas Žmaher. Mariborska policija, ki se je začela za stvar zanimati, je dognala, da je bil stari mož ženin in da je imel nevarnega tekmeca v osebi 64letnega Mihe Šetarja. Ki je pred pričami izjavil, da bo Žmaherja vrgel v Dravo, ako ne pusti pri miru njegove izvoljenke. Kakor doznava mariborski list "Tabor" je policija Šetarja aretirala in izročila državnemu pravdnikstvu zaradi nevarne grožnje in v nadi, da bo morda vedel povedati, kje se nahaja Žmaher, oziroma kaj se je z njim zgodilo.

Imenovanja v državni službi.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, je poverilo izza dne 1. oktobra t. l. pogle višjega šolskega nadzornika za obrtno in trgovsko solstvo v Sloveniji ravnatelju tehniške srednje šole v Ljubljani vladnemu svetniku Ivanu Šubicu. Provizorni vladni koncipist Matko Kaudrič pri politični ekspozituri v Dolnji Lendavi je imenovan za okrajnega komisarja na dotedanjem službenem mestu.

Peter Zgaga

Mr. A. J. T. v Cleveland, Ohio.
Dolga vožnja do Ohaja, a v Ohaju dosti vina, kot mi moj prijatelj piše.

Dolgo časa naj Ti traja; tja do svetega Martina, čez Martina par sto dni še. Le verjemi, rad pokušal vino bi in jel klobase prav do mere in čez mero. Rad bi tvoj humor poslušal in navzel se ga sam zase (v torbi ga imaš obilo).

Več ne zmorem te-le čase, kot da prosim za zamero. Much oblige za povabilo...

Če se z drugim ne more postavljati slovenski Downtown, sta vseeno dve stvari, s katerima se lahko postavlja.

Ti dve stvari sta: Gusteljnova kislja repa na osmi cesti in Tolomajnarjev malin na peti.

Niti zlodej Boga toliko ne sovraži kot sovražijo Francozi Nemce. Ker jim je mirovna pogodba dovolila, da smejo zasesti nekaj nemških krajev, so poslali v znak svojega največjega zaničevanja do Nemcev v zasedeno ozemlje same zamorske vojake, ki prav na divjaški način strahujejo nemško prebivalstvo.

Nobena nemška deklica in nobena žena ni varna pred temi zverinami. Vsaka nemška občina mora na svoje stroške vzdrževati par javnih hiš za te Culukafre.

Zadnjič je pa dosegla mera svoj višek.

Po glavni ulici nekega nemškega mesta se je izprehajalo pet zamoreev popolnoma nagih.

Nemški župan je ves ogorčen šel k francoskemu vojaškemu poveljniku protestirat proti nemo-rali.

Francoski vojaški poveljnik se je pa zaničljivo nasmehnil rekoč: Kaj hočete. Ne morem pomagati. Teh pet mož je dobilo dopust za par dni. Sedaj so v civilu...

Ljudje, ki hočejo imeti vedno bolj omejeno priseljevanje, so tako slepi, da ne vidijo svoje omejenosti.

Zadnjič se je znašel v našem uredništvu rojak iz solčne Californije, katero je Terbovčev Tone tako krasno opisal v Slovensko-Amerikanskem Koledarju za leto 1923.

Vsi smo bili krog njega kot čebele. Vprašanje se je vršilo za vprašanjem: če je Californija res tako krasna, če je res zemeljski raj, če je res ni dežele na svetu, ki bi se dala primerjati žnjo?

Možak je kimal in kimal.
— Kaj vam je najbolj ugajalo v Californiji? — smo ga vprašali.

— Oja, vino je dobro — je rekel.

Nas je ta prozaičen odgovor presenetil. Hoteli smo slišati kaj vzvišenejšega o tej čudoviti deželi.

— Pa kaj vam je še ugajalo? — smo silli vanj.

— No, tudi šnops ni slab, — se je glasil odgovor.

Jugoslovanska Katoli. Jedinota
Ustanovljena 1. 1898
Inkorporirana 1. 1901
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 823 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN GOVERN, 412 — 11th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 543 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOBZ MLADIC, 124 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKIABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STEHLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON ZELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačije so uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejema novih članov in bolnišnica spičevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jedinota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilni pristop. Kdor reši postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Pomanjkanje zibelk v Franciji.

Poroča baron Maur. de Waleffe.

Najboljša pot, kako preprečiti budočo vojno, je boriti se proti plemenskemu samomoru v Franciji.

Kakšen popravek more imeti vojna s številom rojstev? Ali niso pridigovali Maltuzijanci, da je bil celo tedaj svet preveč obljuden? Ali se ni vrgla Nemčija na Francijo leta 1914, ker je njeno prebivalstvo naraslo od štiri-desetih na sedem in šestdesetih milijonov od leta 1870 naprej? Prav tako nevarno je za mir sveta, če ima narod preveč otrok ali če jih ima premalo. Če jih ima preveč, bo napadel svoje sosede. Če pa jim ima premalo, bo sam napaden. Najhujši položaj v tem oziru pa nastane, kadar se tiče stvar dveh sosednjih narodov, kjer vzbuja praznina enega polnebnega nagone preobjudene sosednje dežele.

Tekom zadnjega leta je naraslo prebivalstvo Nemčije za 700 tisoč duš. Sedem sto tisoč več ust je treba prehranjati kot pa leta 1920. Do leta 1940, to je dvajset let od sedaj naprej, predstavlja ta obseg povečanja prebivalstva, — če pustimo na stran 100,000 ki umro v nežni starosti, — 300 tisoč več vojakov in 300,000 nadaljnih možnih mater.

Tekom tega časa se bo prebivalstvo Francije skrčilo vsako leto za 200,000 ali v dvajsetih letih za štiri milijone.

K rekordu pomanjkanja zibelk, katerega ima Francija je treba dodati še rekord števila krst, katere uporabljajo tukaj. Soglasno s statistikami, ki so bile uradno ugotovljene v devet-najstih departmentih, umre vsako leto tri in dvajset Francozov na vsakih tisoč, dočim umre v Nemčiji le štirinajst ljudi na vsaki tisoč.

Te številke niso prav nič presenetljive. Narod, ki zaznamuje le malo rojstev, postane polagoma sestavljen v glavnem iz starih ljudi, ki hitreje umirajo kot pa mladi. Mi nismo le v nevarno-

sti, da izgine kot narod, temveč bomo kmalu tudi postali narod starih mož in žensk.

V vedno večji in večji meri beže od nas iniciativne mladosti ter so deležne navdušenega sprejema med našimi sosedi. Ali ni naš senat definitivno odklonil našim ženskam volilno pravico, to je pravico, katero so dobile ženske v Nemčiji soglasno?

Zakaj niso dobile ženske v Franciji volilne pravice? Iz strahu, — katerega ni mogoče ločiti od vlade starih mož.

Trgovina z bolhami.

Neki pariški starinar je izdal oglaš, da plača za 100 živih bolh 3 franka. Čim se je opazilo, da je trgovina z bolhami dobičkonosna, so skoraj izdali tudi drugi starinarji slične oglašje. Plačali so za 100 živih bolh celo 10 frankov. Vse se je začudeno izpraševalo, čemu potrebujejo ljudje bolhe. Zagonetko so pojasnili francoski listi, ki so naznanili, da kupuje bolhe neki tvorničar, ki izdeluje sredstvo proti bolham ter v reklamne svrhe kaže na živih bolhah učinek svojega sredstva.

Koliko je veljalo odkritje Amerike?

Nemški matematik Feldhaus je izračunal, koliko je veljalo odkritje Amerike po Kristofu Kolumbu. Po njegovem računu je veljala vsa meseca trajajoča ekspedicija s tremi ladjami le 7250 dolarjev. Feldhaus omenja, da je dala največji del te svote španska kraljica Izabela, ki je morala zložiti v ta namen pri židih svoje dragulje. Po računih v Kolumbovem dnevniku je našel Feldhaus, da je imel Kolumb kot admiral 320 dolarjev letne plače, kapitani ostalih dveh ladij so imeli po 180 dolarjev, dočim so prejimali mornarji po 30 dolarjev. Oprema ladij je veljala 2825 dolarjev. Odkritje Amerike torej ni bilo drago. Vrednost denarja je bila tedaj pač čisto drugačna kakor je danes ali kakor je bila pred vojno.

Vsak previden vlagatelj vpošteva pri naložitvi svojega denarja

Sigurnost in dohodek

Vložite vaše prihranke pri nas na "Special Interest Account"

ker uživata te prednosti v polni meri, SIGURNOST vloge Vam je zajamčena v pokritju z najboljimi ameriškimi bondi, čisti DOHODEK pa iznaša 4% na leto.

Glavno zastopstvo
JADRANSKE BANKE
82 Cortlandt Street
New York City

Kako so lovili kaline na limanice?

(Doživljaji starega sleparja.)

Jaz in moj tovariš sva sklenila, da je južni Wisconsin najboljša ozemlje za "igro", katero sva imela v mislih. Svoje posle bi lahko opravljala iz Chicaga, ki je bil vedno zelo udobno in primerno skriyališče za sleparje, delujoče v poljedelskih pokrajinah Mississippi doline. Poljedelski okraji niso sedaj več središče za take operacije kot so bili nekoč, kajti sleparji so spoznali, da je prebivalec mesta v številnih ozirih bolj lahka žrtev kot človek z dežele. V onih dneh pa sva obratovala na temelju splošno sprejete teorije, da je mestni človek nad vse moder in previden, ki se spominja, kar je čital v listih, dočim je kmet vedno lahko žrtev sleparjev.

Razven dejstva, da je bil Chicago zelo primerno iztočišče za najine operacije, sva vzela vpoštev še nadaljni element, ko sva si izbrala južni Wisconsin kot polje svojih operacij. Ta element je izvanredna sprejemljivost nemškega izvora je bil naravnost idealen v najine svrhe, kajti predstavljal je pravo kombinacijo pohlepnosti in lahkovernosti.

Prvi korak je bil iti v hišo ter prositi za čašo vode. Druga stvar je spustiti se v pogovor z gospodinjo ter se informirati glede ljudi v okolici. Mogoče sva imela v mislih gotovo farmo nedaleč proč ter se skušala informirati glede lastnika. Na ta način sva izvedela, da je lastnik najlepše in najboljše ohranjeno farme star človek; — pionir, ki ni nikdar zapustil te farme ter jo ne prestanto širil z nadaljnimi nakupi zemlje. S farmerji, ki se selijo iz enega kraja v drugi kraj, nisva hotela imeti nobenega posla, kajti ta vrsta ljudi ima le malo denarja. Človek, ki se je držal svojih akrov izza pionirskih dni in ki je kupal dodatno zemlje, kjerkoli se mu je nudila prilika, tak človek je bil vedno dobrostoječ ter tudi dobro zapisan na banki.

Vprašala sva tudi povsem slučajno glede farmerjeve družine, če ima kaj otrok in če ti obisku jejo šole. Če je imel otroke, ki so se šolali, ki pa so bili sedaj doma, sva pustila stvar kot je bila kajti mlajša generacija je poznala način, kako informirati se glede stvari, ki je pogosto pokvaril celi uspeh, ki bi bil drugače zagotovljen.

Naslednjega dne se je moj tovariš, ki je bil obleden zelo spodobno, a ne preveč bahavo, oglašil pri farmerju ter ga vprašal, če je farma naprodaj.

Vsak star farmer goji skrivno željo, da bi prodal svoje posestvo za dobro ceno ter se umaknil v bližnje mesto, kjer bi užival življenje v družbi nadaljnjih farmerjev, ki so se umaknili s svojih farm. Farmer, pri katerem se je moj tovariš oglašil, je izjavil nato, da njegova farma sicer ni naprodaj, da pa bi jo prodal, če bi mu kdo ponudil dosti denarja za njo.

— Jaz iščem prilično farmo za svojo sestro, — je pojasnil moj tovariš. — Ona je doli v mestu (in pri tem je imenoval najbližje mesto, kjer je imel farmer naložen svoj denar v banki). Vdova je ter ima dva sinova. Skušaj spraviti iz pogubonosnega upliva mestnega življenja. Ona sicer ne ve ničesar o farmerstvu in tudi jaz ne, a meni ugaja vaša farma ter mislim, da bo ugajala tudi moji sestri. Pripravljen sem jo kupiti za njo, za gotov denar, če ni cena preveč visoka.

Farmer, ves vzradočen vsprilo te nepričakovane prilike, je nato imenoval dva ali trikrat tako visoko ceno kot je bila farma dejanski vredna ter je bil presenečen in vzradočen, ko ni tujec niti trenil z ocesom.

— Mislim, da bomo lahko sklenili kupčijo, — je rekel nato tujec. — Privedel bom jutri semkaj svojo sestro in pregledala bova farmo z vašim dovoljenjem. Če je tako dobra kot se mi zdi, bomo jo takoj kupili.

Tujec, ki se je imenoval "Mr. Studebaker-ja" ter rekel, da je daljni sorodnik znanega izdelovalca različnih vozil, je napravil na farmerja zelo dober utis. Misel, da bo prodal svoje posestvo za tako visoko ceno, ga je polnila z radostjo. Žal mu je bilo seveda le, da ni imenoval še višje cene, kajti ta "Mr. Studebaker" bi jo brez dvora tudi sprejel, a za enkrat naj zadostuje.

Naslednjega dne, ko je farmer nestrno čakal svojo žrtev, se je pripravil "Mr. Studebaker" ter njegova dva tovariša na svojo. Najel je voziček in sicer take vrste, ki ima plateno zagrinjalo preko sprednjega sedeža. — Nikdo ne more videti, kaj je pod sedežem, niti od spredaj, niti od zadaj. Dve kositrni skatliji, popolnoma enaki, take vrste kot spravljamo v njih domove, je položil pod sedež. Ena teh skatelj je bila polna starega papirja, druga pa prazna.

"Mr. Studebaker" se je nato sestel s farmerjem naslednjega jutra, kot dogovorjeno. Sestre pa ni bilo z njim. Pojasnil je, da jo boli glava in da je sklenila ostati v hotelu. Vse pa je repustila svojemu bratu ter rekla, da bo denar takoj na razpolago, kakor hitro bo "Mr. Studebaker" odobril prostor.

Farmer je nato povabil tujca v svoj voziček, da si ogledala farmo. Kakor hitro pa sta prišla skozi vrata, ju je ustavil neki bradat človek, ki je nosil razbit kovčeg ter govoril v južnem narečju. Ta človek, ki je prišel na lice mesta, sem bil jaz. Odpeljal sem se iz mesta s tretjim sozarotnikom, ki jep rivezal konja na primernem mestu, da mi ne bo treba hoditi peš celo pot nazaj v mesto.

Infomiral sem farmerja in njegovega spremljevalca, da iščem svojo sestro, Mr. Saro Black, ki živi nekje v tej okolici.

Farmer, ki bi rad hitro sklenil kupčijo, je odgovoril nestrno, da ne pozna nobene ženske v okolici, ki bi se pisala tako ter bi brez dvoma pognal konja naprej, če bi moje nadaljne besede ne vzbudile njegove radovednosti.

— To je prokleta stvar, — sem rekel. — Ona je moja sestra ter jo hočem na vsak način najti ter ji dati polovico denarja, katerega je zapustil moj oče, ko je umrl. Vidite, moja sestra se je poročila z Jenkijem in moj oče je rekel, da ne bo noben Jenki dobil njegovega denarja in vsled tega ji ni zapustil ničesar. Jaz pa nočem vzeti njenega deleža, čeprav se je poročila s Jenkijem in vsled tega sem prišel, da ga ji izročim, a je ne morem nikjer najti. Denar imam tukaj v tem kovčegu, celih sedem tisoč dolarjev, pripravljenih, da jih ji izročim, kakor hitro jo najdem.

Farmer je medtem že pozabil na svojo fastno kupčijo, kajti pričel ga je zanimati samotni potnik, ki je nosil v svojem razbitem kovčegu sedem tisoč dolarjev. Še bolj pa je bil presenečen, ko je potnik odprl svoj kovčeg ter pokazal cele šope lepih bankovcev. V glavi farmerja je pričelo šumeti, a tujec je medtem že nadaljeval:

— Ne, jaz se prav nič ne bojim nositi ta denar naokrog, — je odgovoril na premeteno stavljen vprašanje "Mr. Studebaker-ja." Nikdo mi ga ne bo vzel.

Bil sem v Chicagu dva ali tri dni, a nikdo me ni nadlegoval. Neki dečko mi je pokazal igro, katero bom vzel s seboj domov. Stalo me je dvesto dolarjev, da sem se naučil, a dobil bom nazaj več kot to. S to igro bom doma vsakega obral. Hočem vama jo pokazati.

Popotnik je privlekel iz žepa štiri karte. Farmer v vozičku je poznal takovano "monte" igro s tremi kartami, a igre s štirimi kartami ni poznal.

"Mr. Studebaker" se je pričel zanimati za to igro ter dvignil eno karto izmed štirih, ko se ležale z licem navzdol. Dvignil je pravo ter dobil \$50 od tujca, ki se je dobrušno smejal, kot se peč more smejati človek, ki ima cel kovčeg poln denarja.

Zopet sta igrala in ob tej priliki je smagal popotnik. Igra je šla naprej in "Mr. Studebaker" je ponavadi dobival. Farmer se je tresel od razburjenja. Trikrat izmed štirihkrat je vedel, da bi on dvignil pravo karto.

Konečno so narasle stave v tisočake. Navidezno sta oba igrala z denarjem svojih sestra, — Mr. Studebaker z denarjem, s katerim naj bi kupil farmo in popotnik z denarjem sestre, ki se je poročila z Jenkijem.

Ko so prišle stave dosti visoko, recimo \$4000, se je tudi farmer vdeležil igre. Pozvan od "Mr. Studebakerja" je farmer dvignil eno karto — ter dobil. Kot v sanjah je čul oba ostala, da je izbral pravo karto in da je dobil štiri tisoč. Studebaker je dobil tri tisoč in tujec je bil obran.

Popotnik, ki je ostal vedno dobre volje, se je le smejal tej svoji nesreči posegel je v kovčeg ter privlekel z obema rokama šope bankovcev.

Zatopljen v krasne sanje, je vdel farmer pred seboj vse to bogastvo.

Bil je bogatejši za celih štiri tisoč dolarjev in vse to raditega, ker je potegnil pravo karto. Še več denarja pa bo dobil od drugega tujca, ko bo prodana farma. To je bil njegov srečni dan!

Predno pa je izročil farmerju denar, se je popotnik premislil.

— Počakajte en trenutek, — je rekel. — Pripravljen sem dati vama denar, kaj ti dobila sta ga pri igri, a jaz kočem vedeti naslednje: — Ali bi mogla plačati vidva, če bi izgubila ter bi dobil jaz? Hočem videti štiri tisoč pri enem in tri tisoč pri drugem, da mi dokažete, da sem igrala finančno odgovornimi ljudmi.

— To je privlačno, — se je oglašil "Mr. Studebaker". — Jaz moram v mesto ter dobiti denar od sestre v hotelu.

— In jaz pojdem v banko, da dvignem štiri tisoč, — je rekel farmer.

Popotnik je rekel, da bo čakal nanju, dokler se ne bosta vrnila in farmer ter "Mr. Studebaker" sta se odpeljala v mesto. — Kaj mučna doba čakanja je bila to za moža, ki je čakal na cesti. Ali se bo farmer vrnil z denarjem ali pa s pomožnim šerifom? To so bila vprašanja, ki so me pogosto trpila v moji ulogi radodarnega popotnika, ki jep rinesel svoji sestri dedščino. Številne stvari so se lahko pripetile. Žrtev je mogoče navedel sum, ko je razmišljala o celi zadevi, čeprav ji ni dal "Mr. Studebaker" dosti prilike, da bi razmišljala. Glavna nevarnost pa je bila, če bo hotel kak preveč radoveden bančni uradnik vedeti, zakaj je Mr. farmer naenkrat dvignil toliko denarja.

Ponavadi pa se je izvršila stvar popolnoma programatično, kakor hitro je odšel farmer po denar v banko. Ko sta dospela v mesto, je moral "Mr. Studebaker" zapustiti farmerja in sicer prvič in zadnjič v celi igri. Odi ti je moral v hotel ter dobiti denar od svoje sestre, da ga pokaže popotniku. Če bi se pripetilo kaj napačnega, je stal tretji zarotnik pri vratih banke ter signaliziral mojemu tovarišu, da se je stvar izjalovila.

"Mr. Studebaker" in farmer pa sta se ponavadi skupaj pripeljala nazaj in takrat sem vedel, da je vse dobro. — Zmagoslavno je našel farmer svojih štiri tisoč dolarjev.

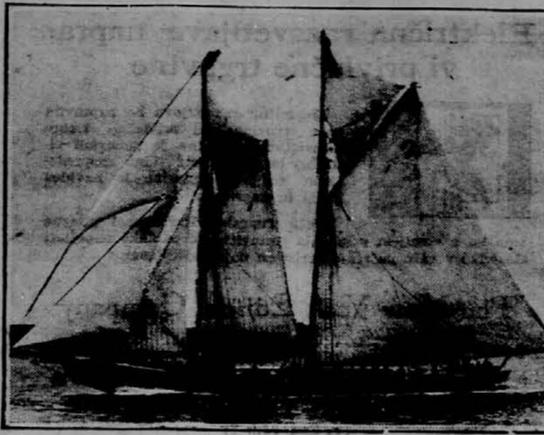
— Dobro, mister, — sem rekel jaz. — Pokazali ste mi, da bi lahko plačali, če bi izgubili. Kaj pa z onim drugim?

Takrat pa je "Mr. Studebaker" izjavil, da mu manjka približno dvesto dolarjev do skupne svote treh tisoč dolarjev. Pripesnel je s seboj dva tisoč in osem sto ter misli, da ne bo preveč razlike, če manjka dvesto.

— Nočem biti umazan v takih stvareh, — sem rekel jaz, — a jaz verujem v igro soglasno z natančnimi pravili. Dogovorili smo se, da mi morata vidva pokazati, da bi lahko plačala če bi izgubila, predno vama izplačam jaz denar. Sedaj pa manjka osemu (in pokazala sem na zardelega "Mr. Studebakerja") celih dvesto dolarjev.

— Dobro, mislim, da moramo čakati, dokler ne dobim obvestila od svojega sankirja v Chicagu, — je rekel Studebaker.

KANADSKA JADERNICA — ZMAGALKA.

THE BLUENOSE

Vsako leto se vrše tekme med kanadskimi in ameriški ribiški-jadnicami. Zadnje leto je zmagala pri tekmi kanadska jadnica "The Bluenose", katero vidite na sliki. Letos ji bodo skušali odvzeti Amerikanci prvenstvo.

Danes je že nekaj prepozno ter ne morem dobiti denarja pred jutrišnjim dnevom.

Popotnik, to se pravi jaz, pa je bil kaj trdoglav človek.

Naenkrat pa je prišel "Mr. Studebaker" na krasno misel. Predlagal je, naj spravijo ves denar v kositrno skatljico, katero je privlekel na dan. To skatljico naj izročijo farmerju, ki jo bo spravil do jutri, ko bo "Mr. Studebaker" dobil dodatnih dvesto dolarjev ter bo mogoče izplačal stave.

Popotnik je privolil ter rekel nato:

— Kaj pa s ključem? Tega bom obdržal jaz, kaj ne, ko ima oni drugi skatljico?

Ta predlog se jez del vsem primeren. Denar so položili v bakso, farmerjev denar ter tisočake Studebakerja in popotnika.

Ko je bila nato farmerjeva pozornost obrnjena na neko vprašanje, katero mu je postavil popotnik, je Studebaker zamenjal bakso z denarjem za drugo, katero je imel za zagrinjalom pod svojim sedežem. Farmer je vzel to zamenjeno bakso ter domneval, da je polna denarja. Misli je, da ima \$13.800 v tej baksi. Mogoče bo prišlo celo tako, da bo mogoče obdržati vse skupaj. Nobene priče ni bilo pri transakciji. Na njegovem licu je vsakdo videl, kaj se je vršilo v njegovi glavi.

Oba moža, s katerima je imel farmer posla, pa sta izgledala kot nedolžnost in zaupljivost sama. Če sta se kaj bala za svoj denar ni bilo razvidno na obrazih obeh.

Farmer je tesno oprjel skatljico ter splezal iz vozička. Mudilo se mu je priti domov s svojim zakladom. Še sedaj vidim nekega velikanskega nemškega farmerja, ki je stiskal pod pazduho svojo skatljico ter skakal preko plotov, da pride čimprej domov, potem ko se je komaj poslovil od naju. Obvladal ga je pohlep. Ni mislil na sestro popotnika, katero bo osleparil za denar in tudi ne na sestro "Mr. Studebakerja", koje denar jje bil v skatljici. Nisva mogla zatreti smeha, ko sva ga videla odhajati.

Naslednjega jutra, ko se tujca nista prikazala, je pričel navdajati farmerja strah kot z ledeno roko. Nekaj mora biti napačnega. Na vsak način hoče izvedeti, kaj je v skatljici. Vzel je skatljico, jo odnesel iz hiše, položil na tlo ter jo razbil z udarcem sekire. Iz skatljice so padli zrezani kosi papirja. Včasih je našel v skatljici tudi poslanico z nasvetom, da je najboljšje, če se črhne nobeni živi duši ničesar o tem, kar se je pripetilo.

Ponavadi pa je bil vsak nasvet, naj drži jezik popolnoma nepotreben. Farmer, ki je užival velik lokalni sloves radi svojih trgovskih sposobnosti, bi rajše izgubil še enkrat tako veliko svoto kot pa priznal, da je bil opeharjen na tak način. Nekateri farmerji seveda niso imeli toliko obzira do svojega slovesa ter obvestili oblasti, a seveda brez uspeha.

To igro sem igral s precejšnim dobičkom pet ali šest let. Proti koncu je pa postala nevarna, kajti novica o njenem uspehu se je razširila in našli smo polje prenapolnjenega

Irska zahteva "kamen usode".

Iz Dublina poročajo: — Med številnimi antikvitetami ali staroznanskimi, ki so sedaj v Angliji in o katerih trdijo Irci, da jih je treba vrniti na temelju novega statuta Irske, se nahaja tudi "kamen usode" v Westminster Abbey, na katerem so kronali vse angleške kralje izza Edwarda I. Čeprav niso irski starinoslovci enotnega mnenja glede te točke, trdi ena šola, da je ta kamen originalni "Lia Fail" z griča Tara, starodavnega sedeža irskih kraljev.

Soglasno z neko angleško tradicijo, je bil ta kamen prenešen na Irsko iz Bethela, kot "blazina Jakoba", na kateri je očaj Jakob spal, ko se mu je sanjalo, da vidi nebeško lestevico ter anglelje. Na Irskem je postal ta kamen blazina sv. Kolumba v Iona, odkoder je bil prenešen v Scone na Škotskem v devetem stoletju in od tav v Westminster opatijo, katero prenos je odredil Edward I.

Nekateri starinoslovci naprotaujejo temu ter trdijo, da je prinesel ta kamen na Irsko neki Thuate de Denann s svojo kolonijo iz Nemčije in da je bil nato postavljen na grič Tara. Preje so domnevali ljudje, da ima ta kamen nadnaravne moči, ker škripke, kadar kronajo na njem kralje legitimnega kralja, da pa je popolnoma tih, kot pač mora biti kamen, kadar sede nanj kak usurpator.

Irski kralji, ki so sedeli na tem kamenu tekom obstoja Thuate de Denann kolonije, so prišli na Irsko krog leta 1896 pred Kristom. Soglasno z legendo je ostal kamen tam do petega stoletja po Kristu in ko je odšel Fergus Macero, tedanji kralj, na neko zavezavalno ekspedicijo, je vzel kamen s seboj v Scone, kjer so ga kronali. Edward ga je nato odvedel v Anglijo v trinajstem stoletju.

Nekateri Irci so pa mnenja, da resnični Lia Fail še vedno počiva na griču Tara in da ne zamenujejo najbolj zanesljive irske anale nikjer, da bi bil kdaj prenešen. Kamen, o katerem trdijo ti ljudje, da je originalen, krona sedaj izvanredno veliko centralno dolbino na griču Tara, kjer so angleške čete v ustaji leta 1798 ubile 400 mož.

Mlada mati.

Iz Pariza poročajo: — Poročena in mati otroka v starosti trinajstih let. To je ponosni rekord neke Irene Paineau, iz občine Thouars. Njen mož je sedemnajst let star deček, kateremu se je posrečilo dobiti ne le dovoljenje starišev za poroko, temveč tudi napotiti predsednika francoske republike, da je dal potrebno dovoljenje, kot predpisuje postava.

Prvič se je zgodilo, da je bila predložena predsedniku republike taka prošnja. Poročajo, da se mati in otrok dobro počutita.

Neprostoovoljno sodelovanje pri filmu.

Menda ni splošno znano, da igralci, ki sodelujejo pri filmu, ne poznajo vse vsebine igrokaza, v katerem sodelujejo. Za velike filme je treba navadno po več mesecev zelo kompliciranega in napornega dela in mnogo sotrudnikov. Utegnilo bi se celo zgoditi, da bi kakšen sotrudnik "ukradel" avtorju "idejo" filma in si v drugi tvornici pripravil sličn, toda manjši film, s katerim bi prišel poprej na trg, tzv. filmsko borzo. Tako bi spravil pravega avtorja ob uspeh in zaslužek. Režiser pove zato najetim igralcem le pri poedinih prizorih, kaj je njegova naloga: takšni prizori pa trajajo čisto le nekaj minut ali sekund so brez vsake vidne zveze s celoto in sotrudniki izvejo mnogokrat šele, ko je ves film že dovršen in postavljen, da so tudi oni sodelovali v njem in ne v drugem. Ta metoda prikriivanja dovede včasih tudi do smešnih ali celo neljubih zamenjav in presenečenj.

To je doživel pred kratkim na sebi tudi neki znani dunajski zdravnik, vodja velikega ortopedskega zavoda, dr. S., ki se v svrhu discipliniranja inervacije mišičevja po poklicu peča z eksperimenti prenašanja volje in sličnim. Naprosili so ga, naj izvede slično demonstracijo s somnambuli ("mesečniki"), in sicer pred polno zasledeno predavatelno dvorano. Povabljenih je bilo tudi dokaj višjih sodnih funkcionarjev. Ker se sedaj takšni znanstveni eksperimenti čisto izvršujejo, deloma za obče izobraževalne svrhe, deloma pa za nadaljnji pouk starejših sodnih funkcionarjev, je zdravnik rade volje pristal na razkazovanje eksperimenta, in še celo brezplačno. — Eksperiment niti ni bil prav lahke; jarka luč električnih žarometov in robot aparatov je zelo motil somnambule, kajti slični eksperimenti se sicer izvršujejo le v somraku in v polni temi. — Vendar se je stvar posrečila, in sotrudniki so imeli vtis, da so po svojih najboljših močeh pripomogli k znanstvenemu spoznanju. Tembolj so se pozneje čudili, ko so izvedeli, da so se dali izrabiti za — senzacijski in fantastični film "Izgubljena duša". — V tem filmu nastopajo znanstveniki nehote in nevede kot soignralci in so nekako sodogovorniki za "optično" vsebino dejanja, ki jim niti znano ni bilo!

Himen.

V Kamniku se je poročil sodnik Fran Orožen z gdč. Jelko Janežičevo.

Zvenko Mesiček, trgovec v Stopereah pri Rogateu, in gdč. Nežica Mlakar, učiteljica v Sv. Lovrenu na Dravskem polju, sta se poročila 24. septembra.

Prijatelji in bolniki bodo našli

Doktorja Jin Fuey Moy na št. 308 Grant Street, Pittsburgh, Penn. za odpomoč v njih boleznih kot prejmlje dni.

RAVNOKAR JE IZŠLA

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovjša ilustrovana izdaja Vsebuje 308 strani.

Cena s poštnino \$2.—

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

Najbolj poučna slovenska knjiga, kar jih je izšlo letos v Ameriki.

Slovensko Amerikanski Koledar

Koledar je bolj obširen, kot je bil pretekla leta, vsebuje 192 strani s 43 umetniškimi slikami.

V večji in boljši opremi za isto ceno.

Kratek pregled vsebine:

Večni koledar; Frank Oklešen: Slovenska sreča; Anton Terbovec: Na skrajnem zapadu; Deportacija, usoda slovenske družine v St. Louisu; Princezinja; Iz zgodovine Williamson okraja; Nepremagljivi Gavrizankar; Matija Pogorele: Msgr. Jos. E. Buhu v spomin; Pozabljena mesta; Dr. Aleksander Graham Bell; Leap Frog; O jugoslovanskem kralju in kraljici; Kdaj je bilo dobro na svetu?; Premogarska stavka; Dr. Jos. V. Grahek: Zdravstvo; Razne zanimivosti; Najbolj okriti ljudje; Pavicoljubna botra; Dr. Walter Rathenau; Kako savarovati se pred strelo; Luč, barva in razpoloženje; Ali ribe slišijo? Kako postanejo vojne; Ali izhajajo človeška plemena od enega plemena?; Kitajska civilizacija; Vera v pravadnih časih; Človek v aravi; Kdaj bo svet res dober?; Stoletnica vlaka; Mimi Arko: Iz moje zbirke; Podgane; Borba proti moskitom; Inteligenca slonov; Smrt Michaela Collinsa; Problemi tehnike; Smrt Karola Habsburškega; Onesveščanje; Ustroj sovjetske federativne republike; Svet se je naveličal kraljev; Raznoterosti; Kosmične megle; Izpreminjajoče se in nove zvezde; Ali ženske res ljubijo mir?; Tvornica; Za smeh in kratek čas.

Glede zanimivih razprav, pripovedi in poučnih člankov presega vse dosedanje.

Cena s poštnino samo 40c.

Za Jugoslavijo je ista cena.

Izrežite ta kupon, pridenite pokritje v znakmah ali Money Order, ter pošljite nam.

Prišlo pošljim \$....., za kar Vas prosim, da mi takoj pošljete .... izt. "Slovensko-Amerikanski Koledar" za leto 1923.

Ime .....

Naslov .....

Pošljite kupon, še danes.

KAPITAN BLOOD.

NJEGOVA ODISEJA.

Spisal Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

32

(Nadaljevanje.)

Kapitan Blood se je priklonil, odšel ven ter zaklenil vrata za seboj.

Opirajoč se na dlani svojih rok je sedel Don Diego ter opazoval, kako se je vsipal pesek v drobnem curku v spodaj ležeči stolec. Ko je opazoval to stekleno uro so postale črte njegovega suhega, temnega lica temnejše. Natančno ob minuti, ko se je vsul zadnji pesek, so se vrata zopet odprla.

Španec je vzdihnil ter se vzravnil, da da vračujočemu se kapitanu Bloodu odgovor, po katerega je slednji prišel.

Razmišljal sem o tej poti, senjor kapitan, a odvisna je od vaše usmiljenosti. Pustite nas lahko na breg kakega otoka v tem kužnem arhipelagu, nakar si bomo pomagali kot bo pač mogoče.

Kapitan Blood je napel ustnice. — To ima svoje težkoče, — je rekel počasi.

Bal sem se, da bo tako. — Don Diego je zopet vzdihnil ter vstal. — Ne govorimo več o tem.

Svetlo-sinje oči Blooda so bile zapičene vanj kot dve jekleni ostrini.

— Vi se vendar ne bojite umreti, Don Diego?

Španec je vrgel nazaj svojo glavo ter nagubil obrvi.

— To vprašanje je žaljivo, gospod.

— Potem ga hočem staviti na drug način, mogoče bolj srečno:

— Vi ne želite živeti še naprej?

— A, to je drugače. Jaz hočem živeti in želim še bolj, da živi moj sin. Ta želja pa ne bo napravila iz mene strahopetca v vašo zabavo, vi mojster porogljivcev.

To je bilo prvo znamenje razvnetosti, katero je pokazal.

Kapitan Blood ni odgovoril direktno. Kot poprej se je naslonil na rob velike mize.

— Ali bi bili pripravljene zaslužiti življenje in prostost za samega sebe, svojega sina in ostale Špance, ki so na krovu?

— Zaslužiti? — je rekel Don Diego in pozorne sinje oči Blooda niso zgrešile mrzličnega sunka, ki je pretresel telo Španca. — Zaslužiti pravite? Če je služba, katero predlagate, taka, da ne bo prizadela moje časti...

— Ali bi mogel zakriviti jaz kaj takega? — je protestiral kapitan Blood. — Spoznavam, da ima celo pirat svojo čast. — Nato pa je prišel na dan s svojo ponudbo. — Če se hočete ozreti skozi ta okna, boste videli nekaj oblak na obzorju. To je otok Barbados, katerega smo pustili za seboj. Celi dan smo jadrali v istočno smer pred vetrom v enem samem namenu, da namreč dosežemo kar največjo razdaljo med našo ladjo ter otokom. Sedaj, ko skoro več ne vidimo kopne zemlje, smo pa v težki. Edini človek med nami, ki je izoliran v umetnosti jadranja, je bolan, v deliriju radi bičanja, ki ga je bil deležen na otoku predno smo ga vzeli s seboj. Jaz lahko poveljujem ladji v akciji in na krovu sta še dva moža, ki mi lahko pomagata pri tem. Ničesar pa ne vemo o višjih-skrivnostih in o umetnosti, kako najti pot na prostranosti širinah oceana, kjer niso zasnovana nikakoli pota. Potikati se med otoki tega kužnega arhipelaga, kot ga imenujete vi povsem primerno, ne pomenja za nas nič drugega kot dvoriti nesreči in pogibelji. To lahko sami vidite. Stvar je sedaj tale: — Mi hočemo priti čimprej mogoče v nizozemsko naselbino Curacao. Ali mi hočete priseči na vašo čast, da nas boste spravili tjakaj, če vas izpustim na parolo? Če sprejmete, bom izpustil vas in vaše tovariše, kakorhitro bomo dospeli tjakaj.

Don Diego je sklonil glavo na prsa ter stopil k oknu. Tam je stal ter se oziral na morje, pozlačeno od zahajajočega solneca ter na mrtvo vodo, — sled velike ladje, katero so mu izrgali iz rok ti angleški psi. To je ista ladja, katero naj spravi varno v pristanišče, kjer bo vedno izgubljena zanj ter popravljena tako, da se bo pozneje borila proti njegovim rojakom. To je bilo na eni strani tehnične. Na drugi strani pa so bila življenja šestnajstih mož. Za štirinajst teh se je malo brigal, a preostala dva pa sta bila njegovo lastno ter življenje njegovega sina.

Konečno se je obrnil in ker je stal s hrbtom proti luči, ni mogel kapitan Blood videti, kako blede je bilo njegovo lice.

— Sprejemem, — je rekel.

Enajsto poglavje.

SINOVSKA VERNOST.

Vsled obljube, katero je dal, je užival Don Diego de Espinosa prostost ladje, ki je bila nekoč njegova in jadranja, katerega se je lotil, so izključno prepustili njemu. Ker pa so bili lastniki ladje novinci na morju španskega Maina in ker jih niso niti stvari, ki so se dogodile v Bridgetownu, naučile smatrati vsakega Španca za izdajalskega, krutega psa, katerega je treba ubiti na prvi pogled, so postopali z njim z uljudnostjo, katere dejanski ni zaslužil. Don Diego je obdeval v veliki kabini z Bloodom in tremi častniki, katere si je izbral kapitan: Hagthorpom, Walverstonem in Dykom.

Vsi ti štirje so našli v Don Diegu prijatelja in celo zabavnega tovariša in prijateljsko čustvo napram njemu je še večala njegova ravnodušnost in pogumna hladnost v nesreči, ki ga je zadela.

Nemogoče je bilo sumiti, da ne igra Don Diego poštno igre. Tudi ni bilo nobenega pametnega razloga, zakaj bi je ne igral. Bil je tudi skrajno odkritosrčen napram njim. Strogo je obsodil njih napako, ko so jadrali pred vetrom, ko so zapustili Barbados. Pustiti bi morali otok na desno stran ter odpluti ven na Karibejsko morje. Kot pa je stala stvar sedaj, so morali zopet pluti skozi otok, če so hoteli priti v Curacao in tega prehoda ni bilo mogoče izvršiti brez vsake nevarnosti. Ob katerikoli točki med otoki bi lahko zadeli na enakovredno ali celo močnejšo ladjo. Nobene razlike bi ne bilo, če bi bila španska ali angleška in ker je bilo na krovu le malo ljudi, bi se nikakor ne mogli boriti in ustavljati.

Da zmanjša to nevarnost kar najbolj mogoče, je obrnil Don Diego ladjo najprvo v južno in nato v zapadno smer. S tem, da je vzel pot med otokoma Tobago in Grenada, so prišli varno skozi zono nevarnosti ter prišli v sorazmerno varno Karibejsko morje.

— Če bo ta veter držal, — jim je povedal onega dne pri večerji, potem ko jim je označil mesto, kje se nahajajo, — bomo dospeli na Curacao v teku treh dni.

Veter se je vzdrl cel tri dni ter drugega dne celo močnejše pihal, a ko je legla na morje tretja noč, niso še nikjer videli zemlje. Činec Llagas je še vedno jadrala po morju, zastrtem na vseh straneh od nebeškega svoda. Kapitan Blood je precej vznemirjen omenil to dejstvo Don Diegu.

Električna razsvetljava napravi privlačne trgovine.

Električna razsvetljava bo napravila vašo trgovino bolj privlačno. Dobro razsvetljena trgovina je ponavadi čistejša, blago je bolj vidno razporejeno. Ves vrst trgovine je navidez boljši in napreden.

Naša Tungsten Installment pisarna vam bo z veseljem pomagala sestaviti načrte kako napeljati elektriko v vašo največjo korist za najmanjši denar.

The New York Edison Company

At Your Service
General Offices: Irving Place and 15th Street
Podružnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave za udobnost občinstva.
124 West 42d St
151 East 86th St
15 East 125th St
16a East 149th St
555 Tremont Ave

NAROČNIKOM

Po dolgotrajni, hudi krizi se je delavski položaj nekoliko izboljšal.

In če je prerokom verjeti, bo v naslednjih mesecih to izboljšanje napredovalo.

Upoštevač slabše razmere, v katerih so živeli naši rojaki posebno v premogovnih okrajih, je šlo upravništvo "Glas Naroda" v svoji popustljivosti do skrajnih meja.

Kot vselej, je bil tudi tekom tega štrajka "Glas Naroda" odločno na strani premogarjev. To so morali priznati celo naši največji nasprotniki. In to vedo v polni meri tudi štrajkarji, ki so list čitali ter se z dneva v dan informirali o stanju stavke ter o stališču obeh nasprotujočih se strank.

Vsakega, kdor nam je pisal, da ne more plačati, smo radevoljno počakali. Takih pa ni bilo par sto, pač pa par tisoč.

Ker se pa sedaj skoro povsod že dela, in ker svojih že itak velikih žrtev ne moremo zvečati, uljudno opozarjamo vse, ki so dolžni naročnino, naj jo poravnajo.

Mi smo v polni meri storili svojo dolžnost. Ker poznamo značajnost svojih naročnikov, smelo upamo, da jo bodo tudi oni storili.

V še večje olajšanje stvari smo rok podaljšali do 15. novembra. Po petnajstem novembru nam ne bo mogoče nikogar več čakati z naročnino.

Zimski večeri se bližajo. S čim se da dogočasje bolj pregnati kot z dobrim, zanimivim delavskim listom?

Da bo list obširnejši, po možnosti boljši in še bolj zanimiv, bo naša prva skrb in naša sveta dolžnost.

Jugoslavija irredenta.

Poročila sta se

Pia Zoppolato iz Portogruaro in Franc Širec iz Trsta. Smrtna nesreča na cesti med Sv.

Križem in Prosekom.

58letni kmet Andrej Tence je vpregel na dvorišču pred svojo hišo v Sv. Križu št. 148 svojega konja k vozu; nato je skočil na vozle in pognal žival na cesto, ki pelje na Prosek. Konj je vozil po cesti v vedno enak in istem koraku. V bližini Gabrovce je pa moral nekaj zagledati. Tedaj se je ves splaš vzpenel na zadnje noge ter se nato v skokih spustil v divji beg. Za vozom, ki se je premetaval od enega do drugega kraja ceste, so se dvigali gosti oblaki prahu. Nesrečni kmet pa ni obupal nad usodo, ni izgubil hladnokrvnosti. Z vsemi močmi je držal spleteno žival nazaj. Stopile so mu potne srage na čel; konju so sile bele pene iz gobca. Galopiral je še vedno: sedaj na tem, sedaj na onem kraju ceste. Knetu so polagoma opešale moči; povodec ni bil več tako napet. Konj, bolj prost, je tedaj še hitreje drvel. Nenadoma je bil nesrečni mož vržen z voza. Prišel je pod kolo. Teško poškodovan je obupno zaklepal na pomoč; konj je bežal dalje. Tenecotova žena je obdevala tam v bližini polje. Videla je bežečega konja z vozom; nerazločno je zaskočila klicanje. Niti od daleč ni slutila, da je doletela nesreča njemega moža. Vendar ji je pa nekaj pravilo, naj gre pogledat, kaj se je zgodilo. Šla je. In ko je zagledala na tleh v prahu tistega nesrečnega človeka, ki je vzdihoval ter se ves krvav zvijal od groznih bolečin, se je vrgla nanj in bradko zaplakala. Mož je kmalu izdihnil.

Smrtna kosa

Pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji v Trstu je umrla Josipina Čok v dobi 91. let.

Iz Šempolaja poročajo: V nedeljo 3. sept. smo imeli pri nas cerkveni shod sv. Pelagija, obenem pa tudi pogreb nepozabne nam mladenke Varije Kosmina. Kdo izmed domačin in drugih ni poznal te rdečelične blage mladenke, tip prave Kraševke, ki je morala po

stojske jame nahaja doslej neznanu jamo, ki glede lepote ne zaostaja za staro.

Na nakaznici ali naročilnem listu naj bo vidno označeno, da se ima izvršiti izplačilo v ameriških dolarjih.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi.

Za izplačilo do \$ 10.— po 80 centov za izplačilo od \$ 10.— do \$ 50.— po \$ 1.—, za izplačilo, ki presegajo znesek \$ 50.— po 2 centa od vsakega dolara ali po \$ 2.— od stot. od vsakega dolara.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

3000 IZTISOV je bilo prodanih z današnjem dnem.

Zavedajoč se izborne kakovosti izbrane vsebine Slovenskega Amerikanskega Koledarja smo letos tiskali 3000 iztisov več kot prejšnje leto.

K bogati vsebini koledarja so prispevali: A. J. Terbovec, dr. Grahek, M. Pogorelec, F. Oklašen in drugi.

Večji in boljši koledar za isto ceno kot lansko leto.

Cena za Ameriko in Jugoslavijo

40c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt Street New York

Kretanje parnikov - Shipping News

28. oktobra: Lafayette, Havre; Majestic, Cherbourg; Kronprinz, Cherbourg; Noordam, Boulogne; Conte Rosso, Genova.	18. novembra: La Savoie, Havre.
1. novembra: Paris, Havre.	21. novembra: Berengaria, Cherbourg.
2. novembra: America, Genova.	22. novembra: Paris, Havre.
4. novembra: Olympic, Cherbourg; Lapland, Cherbourg; Jopessa, Hamburg; Pres Ffillmore, Bremen.	23. novembra: Rochambeau, Havre.
7. novembra: Mauretania, Cherbourg.	25. novembra: Majestic, Cherbourg; Scythia, Dubrovnik in Trst.
8. novembra: France, Havre; America, Bremen.	26. novembra: Georg Washington, Bremen.
9. novembra: Chicago, Havre; Mongolia, Hamburg.	29. novembra: Saxonia, Cherbourg; France, Havre.
11. novembra: Homerio, Cherbourg; Argentina, Trst.	30. decembra: Olympic, Cherbourg.
14. novembra: Aquitania, Cherbourg.	4. decembra: Aquitania, Cherbourg.
15. novembra: Colombo, Genova.	5. decembra: President Wilson, Trst.
16. novembra: Minskahda, Hamburg.	6. decembra: Tuscania, Dubrovnik in Trst.
	7. decembra: La Lorraine, Havre; Conte Rosso, Genova.

CUNARD in ANCHOR ČRTE

SCYTHIA

Nov parnik na olje
30.000 ton
25. novembra
Naravnost v Dubrovnik in Trst.

Potujte v Jugoslavijo na tem velikem, novem, čudovitem parniku. Kabine s 2 in 4 posteljami, silajno opremljene za potnike 3. razreda. Posebno pozornost se posveča ženam in otrokom. Izborna kuhinja in vino brezplačno. TUDI PREKO CHERBOURGA VSAK TOREK NA TREH VELIKANIH BERENGARIA AQUITANIA MAURETANIA

DASPEJO V JUGOSLAVIJO V 9 DNEH.
Za sifkarte in druge informacije se oglašite pri bližnjem parobrodnem agentu

Itada bi izvedela za svojega brata MIHAELA LOVRENCIČ, podomače Kušov iz Dolnjega Zemona na Hrški Bistrici. Prosim, če kdo ve, da mi javi njegov naslov, ali naj se pa sam oglašim. — Ivana Vrh, Dolnji Zemon št. 87, pošta Hrška Bistrica, Venezia Giulia, Italy. (26-28-10)

Kje je JOŽE BRIŠČAK, doma iz Čepna pri Postojni? V Ameriki je že 20 let in leta 1914. je zadržal pisal iz Detroit, Mich., kjer je imel naslov: Box 1097 Hamtramck St. Prosim ga, da se javi Iyani Križman, Via Del Pozzo 9/L, Trieste, Italy.

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po novi odredbi finančnega ministertva v Jugoslaviji je bankam tam sada prepovedano izplačevanje čekov ali drugih nakazil v tujih valutah. Ako torej hojelite denar v ameriških dolarjih, bodi potome čeka ali nakazila, ga banki v Jugoslaviji ne sme izplačati v dolarjih, temveč po dnevnem tečaju v domači valuti, to je v kronah oziroma dinarjih.

Ne seči se je pa pri sestavi omejene odredbe vpoštevala potreba izvenec v toliko, da zamoremo za stvar, ki imajo potovati v Ameriko, izvršiti se vedno izplačila v ameriških dolarjih, vendar pa nakazila ne sme presegati zneska \$250.— za vsakega posameznega potnika. Do te svote pa lahko izplačamo poljubne zneske. Ameriški denar se izplača iz protti predložitvi potnega lista v Ljudu Jadranske banke v Ljubljani ali Zagrebu.

V AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDE. NEM OZEMLJU da še vedno lahko brez ovir izvršujemo izplačila v ameriških dolarjih.

Na nakaznici ali naročilnem listu naj bo vidno označeno, da se ima izvršiti izplačilo v ameriških dolarjih.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi.

Za izplačilo do \$ 10.— po 80 centov za izplačilo od \$ 10.— do \$ 50.— po \$ 1.—, za izplačilo, ki presegajo znesek \$ 50.— po 2 centa od vsakega dolara ali po \$ 2.— od stot. od vsakega dolara.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St. New York, N. Y.

French Line

Hiltra služba v Jugoslavijo.

CHICAGO ..... 14 nov.
FRANCE ..... 15 nov.
PARIS ..... 22 nov.
ROCHAMBEAU ..... 28 nov.

Izborne udobnosti — kabine za dve, štiri in šest oseb, umivalnica in točka voda v vsakem prostoru — jedilnica, kadilnica, bara, brivnica, odprt, pokrit krov, slavna francoska kuhinja, vino in pivo brezplačno, godba, pes. Postrežniki govore slovensko in srbsko.

Najstarejša kompanija, ki prevaža Jugoslovanske potnike.

Posebni parniški vlak vzame potnike in prtljago do določenega kraja, preko Trsta ali Bazela, kakor hočejo.

Ne viaku iz Havre v Jugoslavijo je kompanijski tolmač, ki govori vaš jezik. Potnikom pomaga pri prtljagi in v drugih stvareh.

Za navočila se oglašite pri lokalnem French Line agentu ali v

KOMPANIJSKI PISARNI
19 State Street : New York City

Brezplačno.

Kdor naroči kako knjigo, priložimo mu knjižico "NOVA POSTAVA"

za ponesrečene delavce v Pennsylvaniji

brezplačno, dokler nam zaloga ne pade.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
New York, N. Y.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

Praktični Računar

Priročna šepna knjižica, ki ima vse kar je v kupčiji potrebno, že natančno izračunjeno, kakor tudi za izračunjenje obresti.

Knjižica je trdo vezana, stane

75c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt Street : New York